

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie V&J

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Aan de staatssecretaris
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Plaats en datum: Den Haag, 19 mei 2014
Betreft: Reactie op berichtgeving inzake betrokkenheid overheid Eritrea bij mensensmokkel
Oms kenmerk: 2014Z09017/2014D17833

Geachte heer Teeven,

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft besloten u een reactie te vragen op de berichtgeving in het NRC van 19 mei 2014 inzake betrokkenheid van de overheid van Eritrea bij mensensmokkel en afpersing van vluchtelingen. De commissie verzoekt daarbij voor zover mogelijk deze reactie te ontvangen voor het algemeen overleg in de Tweede Kamer over de aanpak van illegale immigratie in/door de Europese Unie op 20 mei 2014 te 16.30 uur.

Bij dezen breng ik u het verzoek van de commissie over. Volledigheidshalve voeg ik als bijlagen de berichten ter zake uit de NRC toe.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,

A.E.A.J. Hessing-Puts

Bijlagen: - 'Asielzoekersstroom 'Overheid Eritrea zelf betrokken bij mensenhandel',
NRC, 19 mei 2014
- 'Dirigeert overheid de Eritrese asielstroom?', NRC 19 mei 2014

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.vj@tweedekamer.nl

'Asielzoekersstroom 'Overheid Eritrea zelf betrokken bij mensenhandel'

BYLINE: Door onze redacteur Maartje Somers

Amsterdam. De Eritrese overheid is tot op zeer hoog niveau betrokken bij de mensensmokkel van haar burgers. Generaals van het Eritrese leger zijn verantwoordelijk voor de smokkel van burgers over de grens, zegt Mirjam van Reisen. Zij is hoogleraar Internationale Verantwoordelijkheid aan de Universiteit van Tilburg en expert op het gebied van mensensmokkel uit vooral Eritrea.

Nederland zou vanwege die betrokkenheid van de overheid alle diplomatieke banden met Eritrea moeten verbreken, vindt Van Reisen.

Eind vorig jaar publiceerde Van Reisen een onderzoek naar mensensmokkel in Eritrea, waarvoor ze met honderden vluchtelingen sprak. Volgens de hoogleraar verdient het bewind op twee manieren aan zijn gevluchte onderdanen. Eritrese ambassades dwingen hun landgenoten in het buitenland een 'diaspora tax' van 2 procent van het salaris af te dragen. En sommige hoge legerofficieren zijn door vluchtelingen veelvuldig als mensensmokkelaar aangewezen. „Het sluiten van ambassades en consulaten zou afpersing van Eritreeërs in het buitenland bemoeilijken en een inkomstenbron van het regime afsnijden“, zegt Van Reisen. Nederland heeft zelf geen ambassade meer in Eritrea, die is in 2011 gesloten. Eritrea heeft nog wel een vertegenwoordiging in Nederland. Economische betrekkingen zijn er nauwelijks tussen Nederland en Eritrea.

Morgen debatteert de Tweede Kamer opnieuw met verantwoordelijk staatssecretaris Fred Teeven (Veiligheid en Justitie, VVD) over de instroom van Eritreeërs die in Nederland asiel komen aanvragen. In april en de eerste weken van mei registreerde de Immigratie- en Naturalisatiedienst een plotselinge toename van asielaanvragen van mensen die zeggen dat ze uit Eritrea komen. Nederland doet niet aan gedwongen terugkeer naar Eritrea, vanwege het risico op mensenrechtenschendingen daar. President Isaias Afewerki voert er al twintig jaar een schrikbewind.

'Dirigeert overheid de Eritrese asielstroom?'

BYLINE: Door onze redacteur Maartje Somers

SAMENVATTING

Interview Mirjam van Reisen hoogleraar internationale verantwoordelijkheid spreekt vandaag de Tweede Kamer

VOLLEDIGE TEKST: Amsterdam. De arm van het Eritrese regime reikt ver, zegt Mirjam van Reisen, hoogleraar Internationale Verantwoordelijkheid aan de Universiteit van Tilburg en expert op het gebied van mensensmokkel uit vooral Eritrea. Vandaag spreekt zij over ontwikkelingshulp met leden van de Tweede Kamer.

Tot op zeer hoog niveau is de Eritrese overheid betrokken bij de mensensmokkel van haar burgers, zegt Van Reisen. In plaats van mobiele patrouilles in te stellen om Eritrese asielzoekers in kaart te brengen, zoals staatssecretaris van Justitie Teeven (VVD) heeft aangekondigd, moet Nederland de diplomatieke banden met Eritrea verbreken, vindt Van Reisen. Ook voor Europa zou dit een logische stap zijn om het probleem van de smokkel van Eritreeërs aan te pakken.

Eind vorige week bleek dat het Centraal Opvang Asielzoekers kampt met een plotselinge grote toestroom aan Eritreeërs. In plaats van de gemiddelde 100, vroegen in april 1080 Eritreeërs asiel aan in Nederland, 41 % van het totaal aantal aanvragen. Volgens het ministerie van Justitie vragen momenteel zo'n 1.000 Eritreeërs per week asiel aan, tegen 980 in heel 2013. Het COA richt drie nieuwe opvangcentra in.

Eritreeërs worden door Nederland niet teruggestuurd. President Isaias Afewerki voert er al ruim twintig jaar een schrikbewind, waarvan grove mensenrechtenschendingen en dwangarbeid de kenmerken zijn. Volgens de VN heeft 70 procent van de 6 miljoen Eritreeërs onvoldoende te eten. Maar de belangrijkste reden dat Eritreeërs hun land ontvluchten is de vrijwel onbeperkte dienstplicht die vanaf jonge leeftijd geldt.

In de middelbare schoolleeftijd moeten jongens en meisjes verplicht naar een geïsoleerd legerkamp in de woestijn, Sawa, niet ver van de grens met Soedan. Uit angst proberen velen al te vluchten voor dat moment komt. Eritreeërs blijven hun leven lang oproepbaar.

Eritrese asielzoekers vertellen al jaren dat ambassades Eritreeërs in de diaspora afpersen en via een net van informanten controleren - al sinds begin jaren 90 zouden ze 2 procent van hun salaris moeten afdragen. Deze zogeheten 'diaspora tax' werd in 2011 door de VN Veiligheidsraad veroordeeld, maar begin dit jaar berichtte The Guardian dat dit nog steeds praktijk is.

In Nederland stelde het toenmalig PvdA-Kamerlid Frans Timmermans in 2012 Kamervragen over de diaspora-tax. Timmermans vond toen dat het Eritrese consulaat in Nederland zonodig moest worden gesloten. Maar in antwoord op andere Kamervragen over geldstromen van het Eritrese consulaat naar de aan al-Quaeda gelieerde terreurgroepering al-Shahaab, liet diezelfde Timmermans, inmiddels Minister van Buitenlandse Zaken, in november 2013 weten dat een onderzoek naar de afpersing niet mogelijk was omdat aangiftes ontbreken.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.vj@tweedekamer.nl

Volgens Van Reisen staat het als een paal boven water dat de Eritrese overheid via de tax verdient aan de diaspora. „Het sluiten van de Europese ambassades zou een gedeelte van de inkomstenbron van de overheid afsnijden."

Behalve de diaspora is ook mensensmokkel en -handel voor de Eritrese overheid een belangrijke inkomstenbron, zegt Van Reisen. In haar rapport *The Human Trafficking Cycle, the Sinai and Beyond*, dat zij schreef samen met een Nederlandse en een Eritrees/Zweedse onderzoekster, wijst Van Reisen op basis van honderden interviews met Eritrese vluchtelingen onder meer naar generaal Teklai Kifle en Kolonel Fitsum Yishak van het Eritrese leger als verantwoordelijken. Zij en haar collega's schatten dat met de smokkel van en handel in Eritreeërs tussen 2009 en 2013 622 miljoen dollar is verdiend.

Van Reisen: „Deze overheid moet op geen enkele manier gesteund worden. De EU is in onderhandeling met de Eritrese overheid voor hulpprojecten rond hernieuwbare energie. Ook dat zou stilgelegd moeten worden. De kans dat zo'n project de bevolking ten goede komt is nul."

In het voorjaar is de Sahara nog koel en de Middellandse Zee kalm. Maar een duidelijker verklaring voor de plotse toestroom naar specifiek Nederland heeft ook Van Reisen niet. De piek in Eritrese asielzoekers lijkt zich steeds te verplaatsen langs verschillende Europese landen, schreef staatssecretaris Teeven in zijn brief over de Eritrese vluchtelingenpiek aan de Kamer. Zo was er in Duitsland een piek in november en in Zweden in oktober. De meeste Eritreeërs willen naar Zweden, waar in 2013 (4.880) Eritreeërs asiel aanvroegen, gevolgd door Duitsland, (3.615 in 2013).

De Eritrese asielzoekers waar de Tweede Kamer vorige week over debatteerde, zouden via Italië de EU zijn binnengekomen. Dit voorjaar zijn daar 35.000 mensen aangekomen, waarvan er 25.000 asiel hebben aangevraagd. Staatssecretaris Teeven vermoedt dat de overige tienduizend personen bij binnenkomst in Italië niet geregistreerd zijn. Volgens de zogeheten Dublin-verordening moet een asielzoeker asiel aanvragen in het land van binnenkomst. Teeven zei eerder dat als Italië inderdaad asielzoekers niet meer registreert, dit het failliet van het Dublin-systeem betekent.

Prof. dr. M.E.H. van Reisen

Mirjam van Reisen is hoogleraar Internationale sociale verantwoordelijkheid aan de Universiteit van Tilburg. Ze bekleedt er de Marga Klompé Leerstoel.

Van Reisen is ook lid van de onafhankelijke Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV), die de overheid adviseert over buitenlands beleid.